

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ” - БЛАГОЕВГРАД
ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВОТА
КАТЕДРА ПО КУЛТУРОЛОГИЯ

*България, Благоевград 2700, ул. “Иван Михайлов” 66,
тел. +359 73 8889-133, E-mail: art@ swu.bg*

Утвърждавам:

ДЕКАН НА ФИ:

/проф. д.н. Йордан Гошев/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

по

“ Туристически ресурси ”

Задължителна дисциплина, включена в учебния план на квалификационен курс „Културен туризъм в граничния регион България - Гърция“

Професионално направление: Пътувания, туризъм и свободно време /шифър 1015 от Класификатор на областите от образование и обучение/

Специалност: Културен туризъм в граничния регион България - Гърция

Образователно-квалификационна степен на обучение: Специалист по културен туризъм /шифър 263201 от НКПД/ и специалист, турагентска дейност /шифър 33393002 от НКПД /

Професионална квалификация: Професионална квалификация по културен туризъм и туроператорска дейност

Срок на обучение: 3 месеца

Форма на обучение: РЕДОВНО
Факултет: Факултет по изкуствата /ФИ/
Обучаваща катедра: Лаборатория по културен туризъм

БЛАГОЕВГРАД

2018 г.

АНОТАЦИЯ: Учебната дисциплина „Туристически ресурси“ заема ключово място в обучението и подготовката на кадри в сферата на туризма. Полезността на знанията придобити по време на изучаването ѝ се изразява в подробното опознаване на генезиса, формите, класификацията и функциите на първичния генератор на интереса на туристите - туристическите ресурси. Без тях няма туристическа атрактивност, не може да се появи стремеж към пътуване и посещение, а това по същество означава, че без ресурсите няма да има туризъм. Тези знания ще спомогнат за по-доброто усвояване и адаптиране на ресурсите към изискванията на туристите, ефективното и екологосъобразно въвличане на нови ресурси, разнообразяване на туристическото предлагане. Специфичен географски нюанс и принос в ефективното развитие на туризма имат въпросите за разполагането на ресурсите и оптималните им териториално-функционални връзки с другите обекти и явления, които могат да подпомагат, но и да пречат на туризма. Акцентът в обучението ще бъде поставен върху проблематиката, свързана със социализацията на природните и антропогенни туристически ресурси и успешното им вписване в съвременните културни индустрии и в частност в културния туризъм в граничния регион.

ОПИСАНИЕ НА КУРСА: Курсът включва 45 академични часа аудиторна заетост /30 часа лекции + 15 упражнения/ и 90 часа извънаудиторна заетост. Крайното оценяване е на база текущ контрол.

ЦЕЛ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА: Целта на обучението по дисциплината „Туристически ресурси“ е да се изяснят въпросите за нейният обхват и да се проследи развитието ѝ от възникването ѝ до днес. Възприета е класификацията на туристическите ресурси на природни и антропогенни. Анализира се техния генезис, форма и структура, туристическите им функции и основните направления в използването им. Разглеждат се основните въпроси на теорията и методиката на изследване и опазване на туристическите ресурси.

Във втората част се изясняват съществените особености на понятието природни туристически ресурси и основните принципи на рационалното им използване. Особено място се отделя на методиката за оценка, на методите за тяхното измерване и съпоставяне им с рекреационните потребности и инфраструктурата на туризма. Специално внимание е отделено на релефа, като ресурс за развитието на туризма, а така също на климата, водите, растителността и животинския свят. Разглеждат се и различните категории защитени територии в трансграничния регион, като е наблегнато преди всичко на националните и природни паркове и рамсарски места, като защитени територии имащи пряко отношение към развитието на туризма.

Специално внимание е отделено на особености на антропогенните туристически ресурси в трансграничния регион, в това число съдържанието и туристическите функции на антропогенните туристически ресурси, на архитектурно-етнографските и религиозни ресурси, а така също и на деловите, културни и спортни ресурси. Обръща се внимание и на повечето от международни договори, конвенции, директиви и програми касаещи опазването на биологичното разнообразие и антропогенните туристически ресурси.

В рамките на курса студентите ще придобият умения и компетентности за наблюдение, изследване и опазване на природните и антропогенни туристически ресурси и за изготвяне на проекти за социализиране на туристическите ресурси в трансграничния регион.

ФОРМА НА ПРОВЕЖДАНЕ НА КУРСА: Редовна

ФОРМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА УЧЕБНИЙ ПРОЦЕС: лекции, дискусии, аудиторни упражнения, самостоятелни проучвания и презентации на резултатите

ЕЗИК, НА КОЙТО СЕ ПРОВЕЖДА КУРСЪТ: Български

№	Тема	Брой лекции	Брой упражн.
1	<p>Предмет и задачи на учебната дисциплина „Туристически ресурси“. Научни методи на изследване. Връзка с други науки. Същност и понятийно-терминологично уточнение на туристическите ресурси. Основни класификации (типологии) на туристическите ресурси. Опазване на туристическите ресурси. Методи за опазване на туристическите ресурси.</p> <p>Цели на темата: студентите да бъдат въведени в проблематиката на изучаваната учебна дисциплина, насочена преди всичко към опознаването, изследването и опазването на природното и културно-историческо наследство в трансграничния регион. Представяне на курса: предмет, задачи, терминология, основна литература. Основният акцент е поставен върху възможностите за включването на наличните природните и антропогенни туристически ресурси в трансграничния регион при реализиране на туристически пътувания и туристическа анимация.</p> <p>Очаквани резултати: начални знания за преподаваната проблематика.</p>	2	1
2	<p>Туристически ресурси на релефа, климата и водите.</p> <p>Цели на темата: да се направи характеристика на планинския, котловинния, равнинния и карстовия релеф и да се обърне внимание на възможностите за туристическото им използване, включително и в трансграничния регион. Да се проследи рекреационното значение на климатичните и водни туристически ресурси като цяло и в частност в трансграничния регион между България и Гърция.</p> <p>Очаквани резултати: постигане на знания за туристическите ресурси ва релефа, климата и водите, в това число и</p>	3	2

	минералните води в трансграничния регион.		
3	<p>Биологичното разнообразие като ресурс за развитие на туризма. Биологично разнообразие на трансграничния регион. Защитени територии (национални и природни паркове, резервати, подържани резервати, защитени местности и природни забележителности). Защитените територии в трансграничния регион.</p> <p>Цели на темата: да се обърне внимание на особеностите на биологичното разнообразие (растителност и животински свят), като се акцентира основно върху реликтните, ендемичните, редките и застрашени от изчезва растителни и животински видове в трансграничния регион и опасностите които съществуват за тях при рекреационното усвояване на местообитанията им. Да се получи необходимата информация за основните категории защитени територии в двете страни, режима на стопанисване, управление, опазване, формите на собственост и възможностите за развитието в тях на алтернативни видове туризъм.</p> <p>Очаквани резултати: познания за биологичното разнообразие на трансграничната територия и различните категории защитени територии.</p>	3	3
4	<p>Обща характеристика на антропогенните туристически ресурси. Съдържание и туристически функции на антропогенните туристически ресурси. Социални, икономически и организационни особености. Териториални особености.</p> <p>Цели на темата: да се добият необходимият минимум от теоретични, знания за антропогенните туристически ресурси.</p> <p>Очаквани резултати: познания за съдържанието и туристическите функции на антропогенните туристически ресурси.</p>	2	1
5.	<p>Главни видове историко-археологически ресурси. Историко-археологически обекти (Археологически разкопки). Крепости и кули. Замъци и дворци. Паметни и бойни места. Отбранителни линии, укрепления, крепости. Мартирологични места. Паметници.</p> <p>Цели на темата: да се обърне внимание на комплекса от различни историко-археологически обекти в трансграничния регион, в това число археологически разкопки, крепости и кули, останки от дворци, паметни и бойни места и т.н.</p> <p>Очаквани резултати: необходимия минимум от знания за туристическите ресурси на историко-археологическите обекти в трансграничния регион.</p>	3	1

6.	<p>Музеи. Определение. Обща характеристика. Историческо развитие. Класификация на музеите (художествени, исторически, природно-научни и технически). Музеи и музейното дело в България. Световно известни музеи и галерии. Музеите в трансграничния регион.</p> <p>Цели на темата: да се получи необходимия минимум от знания за музеите и музейното дело, включително за световно известните музеи, музеите в България, в това число и в трансграничния регион.</p> <p>Очаквани резултати: познания за туристическите ресурси на музеите в трансграничния регион и възможностите за включването в туристически пакети в областта на културния туризъм.</p>	4	2
7.	<p>Архитектурно-етнографски и религиозни ресурси. Архитектурни туристически ресурси. Първобитна архитектура. Архитектура на египетската цивилизация. Архитектура на Предна Азия (Месопотамия). Архитектурното наследство на Древна Гърция. Римска архитектура. Византийска архитектура. Романски стил. Готическа архитектура. Ренесансова архитектура. Барок. Рококо. Неокласицизъм. Еклектика. Модернизъм. Сецесион. Ар деко. Интернационален стил. Постмодернизъм. Хай-тек (индустриален, геометричен и бионичен). Деконструктивизъм. Динамична архитектура. Българско архитектурно наследство. Архитектурни резервати (Групови недвижими културни ценности). Архитектурното наследство на трансграничния регион.</p> <p>Цели на темата: да се обърне внимание на различните архитектурни стилове, които да се разгледат като ресурс за развитие на културния туризъм, включително и в трансграничния регион.</p> <p>Очаквани резултати: студентите да добият необходимия минимум от знания за различните архитектурни стилове за да могат компетентно да представят архитектурното наследство на трансграничния регион.</p>	4	2
8	<p>Етнографски туристически ресурси. Етнографски музеи на открито. Етнографски туристически ресурси в трансграничния регион. Развлекателни паркове. Същност и развитие. Класификация на развлекателните паркове. Делови, културни и спортни ресурси. Обща характеристика на деловите, културните и спортни ресурси.</p>	3	1

	<p>Цели на темата: да запознае студентите с етнографските, деловите, културни и спортни ресурси, включително и в трансграничния регион.</p> <p>Очаквани резултати: да се придобият необходимите знания за етнографските, делови, културни ресурси с оглед предлагането им в различни туристически пакети в трансграничния регион.</p>		
9	<p>Религиозни туристически ресурси. Религиозен туризъм. Християнската религия – същност и особености. Християнски поклоннически центрове. Юдаизъм. Поклоннически центрове. Ислям. Поклоннически центрове. Индуизъм. Поклоннически центрове. Бахайство. Поклоннически центрове. Будизъм. Поклоннически центрове.</p> <p>Цели на темата: да запознае студентите с религиозните туристически ресурси и особеностите на религиозния туризъм, включително и в трансграничния регион..</p> <p>Очаквани резултати: знания за религиозния туризъм и за християнските и ислямски поклоннически центрове в трансграничния регион.</p>	3	1
10	<p>Международни договори, програми и конвенции за опазване на биологичното разнообразие и културно – историческото наследство. Конвенция за биологичното разнообразие. Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция). Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (Вашингтонска конвенция, CITES). Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция). Конвенция за опазване на световното културно и природно наследство. Конвенция за влажните зони с международно значение, особено като местообитания за водолюбиви птици (Конвенция за влажните зони, Рамсарска конвенция). Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване (Протокол за опазването на биологичното и ландшафтно разнообразие в Черно море). Европейска конвенция за ландшафта. НАТУРА 2000 в България. Директива 79/409 на Съвета на Европейската икономическа общност от втори април 1979 година за опазване на дивите птици. Директива 92/43 на Европейския съюз за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Програмата „Човекът и биосферата“ (МАВ) на ЮНЕСКО и</p>	3	1

	<p><i>създаването на световна мрежа от биосферни резервати. Конвенция за защита на нематериалното културно наследство. Европейска културна конвенция. Конвенция на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване. Конвенция за защита на културните ценности в случай на въоръжен конфликт (Хагска конвенция). Конвенция за защита на архитектурното наследство на Европа (Конвенция от Гренада). Европейска конвенция за опазване на археологическото наследство. Конвенция на ЮНЕСКО за мерките насочени към забрана и предотвратяване на незаконен внос, износ и прехвърляне на правото на собственост на културни ценности. Конвенция на ЮНЕСКО за опазване на подводното културно наследство. Международното сътрудничество по опазване на биологичното разнообразие и културно-историческото наследство като лимитиращ фактор за развитие на туризма в трансграничния регион.</i></p> <p>Цели на темата: знания за усилията на международната общност по опазване на биологичното разнообразие и културно-историческото наследство.</p> <p>Очаквани резултати: Получаване на необходимата подготовка и знания, които да им послужат при бъдещата им работа в трансграничния регион, особено при възникнали конфликтни ситуации касаещи усвояването на природните и антропогенни туристически ресурси за нуждите на туризма.</p>		
--	--	--	--

ЛИТЕРАТУРА

А. Основна

1. **Георгиев Г., Н. Апостолов. (2006).** Туристически ресурси. Университетско издателство ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. Благоевград, 583 с.
2. **Георгиев Г. (2018).** Туристически ресурси. Първа част. Природни туристически ресурси. Учебно помагало. Издателство „Гея Либрис“. София, 437 с. Под печат.
3. **Георгиев Г. (2018).** Туристически ресурси. Втора част. Антропогенни туристически ресурси. Учебно помагало. Издателство „Гея Либрис“. София, 636 с. Под печат.
4. **Апостолов Н. (2003).** Туристически ресурси. Университетско издателство. Икономически университет Варна. Варна, 387 с.

5. **Марков И., Н. Апостолов (2008).** Туристически ресурси. Издателство „Астарта“. Велико Търново, 476 с.

Б. Допълнителна

1. **Бонева И. (2014).** Музейната мрежа в България. Издателство „Фабер“. Велико Търново, 267 с.

2. **Бонева И. (2011).** Музеи и туризъм. Издателство „Фабер“. Велико Търново, 185 с.

3. **Бонева И. (2017).** Регионалните музеи в културната инфраструктура на България. Институт за приложна музеология - София. Издателство „За буквите – О писменехъ“. София, 206 с.

4. **Бояджиев Ст. (2008).** Българската архитектура VII – XIV век. Том Първи. Дохристиянска архитектура. ТанграТанНакРа ИК. София, 405 с.

5. **Василева В. (2018).** Природни туристически ресурси на България. София, 338 с.

6. **Джансън Х. У., А. Джансън (2014).** История на изкуството. Том 4. Преработено шесто издание. Модерен свят. Издателство „Елементи“. София, 359 с.

7. **Джансън Х. У., А. Джансън (2014).** История на изкуството. Преработено шесто издание. Том 3. Ренесанс. Издателство „Елементи“. София, 267 с.

7. **Джансън Х. У., А. Джансън (2014).** История на изкуството. Шесто преработено издание. Том 1. Античен свят. Издателство „елементи“. София, 215 с.

8. **Динев П., С. Томова (2006).** Спорт и рекреация. Издателство „Наука и икономика“. Икономически университет – Варна. Варна, 239 с.

9. **Иванов И. (2014).** Часовниковите кули в България. Издателство „Бико България“. София, 269 с.

10. **Кръстева В., Т. Ташева (2018).** Туристически ресурси. Издателство „Диамант“, 144 с.

11. **Мейсън А. (2007).** История на световното изкуство. От праисторията до XXI век. Издателска къща „Пан“. София, 127 с.

12. **Попов Ст.** Замъкът в Европа и България през средните векове. Издателство „Колхида“. София, 159 с.

13. **Стамов Ст. (2016).** Българско архитектурно наследство. Селища, църкви, манастири. Печатница „Бет Принт“. София, 515 с.

14. **Станков Г., М. Воденска, Х. Тишков, М. Бъчваров, П. Станев, П. Еврев (1985).** География на отдиха и туризма в България. Издателство „Наука и изкуство“. София, 299 с.

15. **Тулешков Н. (2007).** Архитектура на Средновековния християнски и ислямски свят. Архитектурно издателство „Арх&Арт“. София, 624 с.

16. **Първанов И. (2018).** Българските паметници. Издателство „Милениум“. София, 524 с.

КОНСПЕКТ

1. Предмет и задачи на учебната дисциплина „Туристически ресурси“. Научни методи на изследване. Връзка с други науки.
2. Основни понятийно-терминологични въпроси на изучаването на туристическите ресурси. Същност на класификациите и тяхната роля при изучаването на туристическите ресурси.
3. Основни класификации (типологии) на туристическите ресурси. Опазване на туристическите ресурси. Методи за опазване на туристическите ресурси.

Туристически ресурси	27.09.2018	Version №1	Page 9 of 7
----------------------	------------	------------	-------------

4. Обща характеристика на природните туристически ресурси. Вътрешно-ресурсни (природно-географски) особености на природните туристически ресурси. Външно функционални (туристически) особености на природните туристически ресурси.
5. Туристически ресурси на релефа, климата и водите. Рекреационна оценка. Туристически ресурси на релефа, климата и водите в трансграничния регион
6. Туристически ресурси на растителността и животинския свят. Рекреационна оценка на биологичното разнообразие в трансграничния регион. Защитени територии.
7. Обща характеристика на антропогенните туристически ресурси. Съдържание и туристически функции на антропогенните туристически ресурси. Социално-икономически и организационни особености. Териториални особености.
8. Историко-археологически ресурси. Музеи. Обща характеристика. Историческо развитие. Класификация на музеите. Музеи и музейното дело в България. Световно известни музеи и галерии. Музеите в трансграничния регион.
9. Архитектурно-етнографски и религиозни ресурси. Българско архитектурно наследство. Архитектурното наследство в трансграничния регион като ресурс за развитие на културния туризъм.
10. Етнографски туристически ресурси. Етнографски музеи на открито. Етнографски туристически ресурси в трансграничния регион.
11. Развлекателни паркове. Същност и развитие. Класификация на развлекателните паркове. Възможности за организиране на развлекателни паркове в трансграничния регион.
12. Делови, културни и спортни ресурси. Обща характеристика. Видове. Възможности за развитие на различни форми на алтернативен туризъм на базата на наличните делови, културни и спортни ресурси в трансграничния регион.
13. Религиозни туристически ресурси. Религиозен туризъм. Поклоннически центрове в трансграничния регион.
14. Международни договори и конвенции за опазване на биологичното разнообразие и културно-историческото наследство и тяхното значение за опазване на туристически ресурси в трансграничния регион.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО: Хорариумът на учебната дисциплина се състои от лекции, упражнения и самостоятелна извънаудиторна работа на студентите. **Лекциите и упражненията** са върху основните теми, заложи в учебната програма и включват класическо представяне, онагледено със богат снимков и видео материал, представен чрез съвременните технологии и програми на Лабораторията по културен туризъм. **Извънаудиторната заетост** включва изучаване на литературата по дисциплината; рефериране на литература - статия или книга върху тема от изучавания материал; самостоятелно онлайн изследване и изготвяне на маршрут отразяващ природното и културно наследство в трансграничния регион, презентация на изготвения маршрут, включено наблюдение на определени природни и антропогенни

туристически ресурси в определен район и презентация, изготвяне на проект за социализиране на обекти от природни или антропогенни туристически ресурси в трансграничния регион.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОЦЕНЯВАНЕТО: Оценкаването се базира на следните елементи:

1. Участие в дискусии - 20 %;
 2. Провеждане на теренно изследване и презентация - 40 %;
 3. Изготвяне на проект за социализиране на материален паметник на културата - 30 %;
 4. Изготвяне, презентация и защита на курсов проект върху културен маршрут - 10 %.
- Окончателна оценка студентите получават оценка по шестобалната система при следните съответствия с точковата система: Отличен: 90% - 100%; Мн. добър: 75% - 90%, Добър: 61% - 74%, Среден: 51% - 60%; Слаб 0% - 50%

Автор: проф. д-р Георги Л. Георгиев

Подпис:

.....

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на Научния съвет на Лабораторията по културен туризъм, проведено на, Протокол №

Ръководител на Лабораторията по културен туризъм

.....

Проф. д.н.к. Васил Марков